

Siniša Brlas

Terminološki opisni rječnik ovisnosti

Opis važnih termina iz područja ovisnosti o drogama, alkoholizma i problematičnog i patološkog kockanja. VI. preuređeno izdanje. Zagreb: Medicinska naklada, 2017.

Nedavno je u izdanju Medicinske naklade iz Zagreba objavljen Terminološki opisni rječnik ovisnosti - opis važnih termina iz područja ovisnosti o drogama, alkoholizma i problematičnog i patološkog kockanja, psihologa Siniše Brlasa¹. Posrijedi je šesto, preuređeno izdanje ovog „opisnog“ rječnika ovisnosti.

Rječnik je podjeljen na tri dijela. U prvom dijelu obrađeni su termini povezani sa sredstvima ovisnosti (drogama), u drugom termini povezani sa alkoholizmom te u trećem termini povezani sa problematičnim i patološkim kockanjem. Tu su još predgovor, kratice, popis jezika, odrednice i znakovi u tekstu te bilješka o autoru.

Koliko mi je poznato, u Hrvatskoj je i na hrvatskom jeziku objavljeno nekoliko rječnika iz

područja psihijatrije i psihologije. To su Hudo-
linovi riječnici Rječnik psihijatrijskog nazivlja i
Rječnik ovisnosti (Školska knjiga Zagreb, 1985.
i 1987.), Petzov Psihologijski rječnik (Prosvjeta,
1992.) te prevedeni riječnici Rječnik psihoa-
nalize J- Laplanchea i J. B. Pontalisa (August
Cesarec, Zagreb, 1992.), Psihijatrijski rječnik
Američke psihijatrijske udruge (Naklada Slap,
2002.) te Terminološki opisni rječnik ovisnosti
Siniše Brlasa o kojem je ovdje riječ. No, samo
je Brlasov rječnik objavljen u više – pet izdanja.
Sama ta činjenica ukazuje koliko je autor s nji-
me „pogodio“ potrebu za takvim rječnikom, a
posebno njegovu važnost. Moglo bi se zato ovaj
rječnik, eto, bez pomnog čitanja i analiziranja,
već samo zbog činjenice da se radi o šestom
izdanju (drugom izmjenjenom i dopunjenom),
što pokazuje da se potvrdio u praksi, bez ikak-
ve rezerve preporučiti svim njegovim dosadaš-
njim i budućim korisnicima i čitateljima.

S obzirom na specifičnost ovog rječnika, gotovo
je nemoguće kritički ga analizirati bez uvida i
analize autorovog predgovora. Iz predgovora se
može saznati da je autor pisanju ovog rječnika
pristupio iz čiste potrebe. Naime, pišući knjige
iz područja ovisnosti u kojima je koristio ter-
mine iz tog područja, naišao je na neočekivan
problem. Pojedini termini iz tog područja nisu
bili opisani ili su bili opisani nekonzistentno i
višeznačno. „Odmah mi je bilo jasno kako će
u budućnosti biti nužno u ovo područje znan-
stvenog i općedruštvenog interesa uvesti red“. I
krenuo ga je uvoditi!. Tako je, nakon višegodiš-
njeg bilježenja i sistematiziranja termina, poj-
mova i pojmovnih kategorija, koje je, za potre-

¹ Siniša Brlas je psiholog, rođen 1969. godine u Virovitici gdje i sada živi i radi. Studij psihologije završio je (1995. godine) na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Zaposlen u Zavodu za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravске županije kao psiholog u Djelatnosti za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti sa zaštitom mentalnog zdravlja. Problemom ovisnosti intenzivnije se bavi od 2000. godine. Predavač je Visoke škole za znanstveno područje društvenih znanosti, polje psihologija.

be pisanja svojih knjiga, nastojao što preciznije odrediti, nastao ovaj rječnik. Mnogi od termina koji se nalaze u rječniku autor je sam, po prvi put, zabilježio i definirao. To se posebno odnosi na žargonizme kojih je u narkomanskom govoru gotovo bezbroj. Terminološke pojmove i pojmovne kategorije opisao je, koliko je to bilo moguće, u kontekstu aktualnog stanja položaja riječi u upotrebnom jeziku i svakodnevnom govoru. Time je otvorio mogućnost da u nekom budućem vremenu objašnjene riječi odnosno pojmovi dobiju drukčiji status i/ili objašnjenja. Predvidio je potrebu dopune i dodatnog (drugacijeg) definiranja termina, a to se i ostvarilo pa je došlo do dopunjenog i promjenjenog izdanja

Pored ovakvog objašnjenja nastanka rječnika i definiranja pojmova i pojmovnih kategorija koje on ubuhvaća, gotovo je i nerealno, a što se često u ovakvim prilikama čini, tražiti slabe točke ovoga djela, jer je na njih već odgovoreno. Svaka se primjedba prihvaća, razmatra i, prema rezultatima istraživanja, bude prihvaćena i uvrštena u buduće izdanje... No, ipak dobrom poznavatelju materije „zapne za oko“ definicija ponekih pojmova koju, takvu, nije očekivao. Međutim, ponovno čitanje i analiziranje tih pojmova i najkritičnijeg poznavatelja terminologije ovisnosti uvjerava da je autor izabrao baš onu definiciju i opis termina koji je najadekvatniji u kontekstu ovog rječnika. Zato čitateljima, odnosno korisnicima ovog rječnika, odgovorno poručujem da ga mogu koristiti bez zadržke i dodatnog provjeravanja. Korištenjem pojmova u onom smislu u kojem ih je autor definirao čitatelji će sigurno i lako komunicirati s onima kojima se obraćaju. Neće, naime, dolaziti do nesporazuma koji je posljedica pojmovne zbrke na ovom području. I to je, uz činjenicu da je ovo praktički prvi i relativno opširan rječnik ovisnosti dostupan hrvatskim čitateljima, najvažnija značajka ovog rječnika. Sada bi se, nakon pet izdanja, a s obzirom na navedene kvalitete, moglo reći da je ovim rječnikom hrvatska terminologija na području ovisnosti konačno definirana. To bi nadalje zna-

čilo da ovaj rječnik zaslužuje biti dnevnim priručnikom svima onima koji rade s ovisnicima ili se s ovisnošću kao fenomenom i problemom bave na društveno ili stručno znanstvenoj razini. A ni jednih ni drugih ni trećih u našoj zemlji i nije malo! Njima će, a to su uglavnom psihijatri, liječnici, psiholozi, socijalni pedagozi i socijalni radnici, medicinske sestre, novinari te stručnjaci raznih drugih profila, ovaj rječnik biti nezaobilazni alat kojeg će koristiti u svom svakodnevnom radu. A dobro će doći i onima koji su se za problem ovisnosti morali zainteresirati zato što je netko od članova njihove obitelji postao ovisnik. Često će se naći u rukama i nemalom broju znatiželjnika koji, eto, o ovisnostima žele znati nešto više. Jer, ovaj je opisni rječnik, upravo zbog tog „opisnog“ pristupa, ujedno i priručnik koji zainteresiranima može poslužiti i kao informacija o problemima s kojima se na području ovisnosti susreće pojedinac i društvo. Ovaj je rječnik priručnik i zato što su u njemu na jednostavan i pristupačan način opisane kliničke slike raznih ovisnosti i to od faze eksperimentiranja do faze tjelesne, psihičke i društvene dezintegracije ovisnika.

Može se zaključiti da je ovaj Brlasov *Terminološki opisni rječnik ovisnosti*, ujedno i neizravan uvod u probleme i fenomene ovisnosti, iznimno važan i kao takav potreban našoj stručnoj, ali i onoj široj čitateljskoj javnosti. Taj rječnik ne samo da obogaćuje nego i potiče razvoj naše stručne publicistike na području ovisnosti. Zato ga u prvom redu preporučujem svim stručnjacima koji se u svom radu susreću s ovisnicima. On će im biti odličan alat u svakodnevnom radu. Isto tako preporučujem ga i svima drugima koje problem i fenomen ovisnosti zanima zbog bilo kojeg razloga.

Ovim povodom treba izraziti zahvalnost autoru Rječnika Siniši Brlasu na izvrsnom uratku, a Medicinskoj nakladi na još jednom izvrsnom izdanju čime trajno obogaćuje hrvatsku medicinsku publicistiku.

VLADO JUKIĆ